

Деякі аспекти правового врегулювання жорстокого поводження з тваринами в Україні

Формування української держави в даний історичний період відбувається в складних політичних та економічних умовах. Суспільство прийшло до розуміння того, що без утвердження верховенства права в суспільному житті, правових принципів справедливості і гуманізму; захисту прав і свобод людини, її честі і гідності не можливо без захисту тварин від жорстокого поводження.

Отже, Піфагор, Леонардо да Вінчі вважали, що жорстокість до тварин недопустима, що прийде той час, коли на вбивцю тварин будуть дивитися так, як і на вбивцю людини.

1 серпня 2014 р. Україна приєдналася до Європейської конвенції про захист домашніх тварин 1987 р., у якій було підкреслено, що у людини є моральний обов'язок перед тваринами, також підкреслено цінність домашніх тварин для суспільства. Ці відносини повинні базуватись на таких принципах: заборона на заподіяння страждань тваринам і залишання їх напризволяще. Конвенція передбачає

охорону здоров'я тварин, захист їх від експлуатацій при дресируванні, комерційному розведенні. Ніхто не має права покинути домашню тварину напризволяще [1].

Стаття 2 Всесвітньої Декларації прав тварин від 15 жовтня 1978 р. передбачає, що всі тварини мають право існувати в межах умов біологічної рівноваги; життя будь-якої тварини має право на повагу; тварини не повинні піддаватися поганому ставленню або жорстоким діям; якщо тварину необхідно вбити, це повинно бути безболісно і не спричиняти ніяких попередніх страждань для тварини; з мертвими тваринами необхідно поводитися пристойно [2].

Тваринний світ є одним з компонентів навколишнього природного середовища, національним багатством України. Відповідно до ст. 6. Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження» підкреслює, що виховання гуманного ставлення до тварин передбачає формування високого рівня еколого-етичної свідомості та культури громадян.

Законодавче врегулювання жорстокого поводження з тваринами вивчали такі юристи-науковці: Р. В. Вереша, С. Б. Гаврик, А. Гетьман, І. А. Головка, Н. І. Зубко, А. М. Оніщенко, В. О. Турська.

Жорстоке поводження з тваринами – це не пов'язані з самообороною дії людини, що наносять шкоду тваринам, викликають у них фізичні або психічні страждання. Жорстокість полягає не лише в заподіянні тварині болю, але і у залякуванні, поставленні тварин у небезпеку, залишенні їх у ситуації, що викликає надмірні чи невинуваті страждання, залишенні домашніх тварин без нагляду. У ряді країн, у тому числі в Україні, знущання над тваринами, що відносять до хребетних, вчинене із застосуванням жорстоких методів або із хуліганських мотивів, а також нацьковування цих тварин одна на одну, вчинене з хуліганських чи корисливих мотивів, чи у присутності неповнолітніх становить склад злочину.

Можна погодитися з науковцем Н. І. Зубко, що в Україні добробут тварин та їх захист від жорстокого поводження – це розвиток доктрини міжнародного права.

З кінця ХІХ ст. в Україні відбувається імплементація українського законодавства до європейського. Розроблені та прийняті такі нормативно-правові акти: Закони України «Про захист тварин від жорстокого поводження», «Про тваринний світ», «Про ветеринарну медицину», «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», «Про захист населення від інфекційних хвороб», «Про захист тварин від жорстокого поводження», «Про мисливське господарство та полювання», «Про Про племінну справу у тваринництві».

Зміни в законодавстві 2017 р. посилюють покарання за негуманне поводження з тваринами.

2017 р. ввійде у історію правового регулювання захисту тварин від жорстокого поводження такими змінами в законодавстві: 22 червня 2017 р. Верховна Рада ухвалила у другому читанні і в цілому законопроект №5119-1 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» (щодо запровадження гуманного ставлення до тварин). Закон, зокрема, істотно посилює покарання за знущання над хребетними тваринами, зокрема бездомними. Законом доповнено Кримінальний кодекс та Кодекс про адміністративні правопорушення статтею «жорстоке поводження з тваринами». Відповідно до цього закону, жорстоке поводження визначається як «знущання над тваринами, в тому числі бездомними, що спричинило муки, що завдало їм фізичні страждання, тілесні ушкодження, каліцтво або призвело до загибелі». Також мова йде про на цькування тварин одна на одну і на інших тварин, залишення домашніх і

сільськогосподарських тварин напризволяще, в тому числі порушення правил утримання тварин.

До Кримінального кодексу внесено поправки, що передбачають для правопорушника арешт на строк до шести місяців або обмеження волі на строк до трьох років. За ці ж дії, скоєні у присутності малолітнього, будуть карати обмеженням або позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років. Ці ж діяння, скоєні з особливою жорстокістю, або якщо вони призвели до каліцтва чи загибелі, або скоєні групою осіб, каратимуть позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років. Раніше ст. 299 Кримінального кодексу України передбачала як максимальне покарання за знущання над тваринами два роки позбавлення волі.

Згідно зі змінами до кодексу законів про адміністративні правопорушення, жорстоке поводження з тваринами будуть карати штрафом від 200 до 300 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (від 3400 до 5100 грн) із конфіскацією тварини, якщо перебування тварини у власника становить загрозу для її життя чи здоров'я.

Ті ж дії, скоєні повторно, або щодо двох і більше тварин, або групою осіб, пропаганда жорстокого поводження з тваринами тягнуть за собою накладення штрафу від 300 до 500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (від 5100 до 8500 грн) або адміністративний арешт до 15 діб із конфіскацією тварини.

До ухвалення закону ця стаття передбачала штраф у розмірі від дев'яти до 21 неоподаткованого мінімуму доходів громадян (від 153 до 357 грн).

Крім того, згідно з ухваленим законопроектом, насильницькі дії щодо тварин, спрямовані на задоволення статевої пристрасті, тягнуть накладення штрафу від 200 до 500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (від 3400 до 8500 грн) із конфіскацією тварини, якщо перебування тварини у власника становить загрозу для її життя чи здоров'я [3].

Виходячи з викладеного вище, слід зазначити, що в Україні у зв'язку з внесеними змінами жорстоке поводження з тваринами є обтяжуючими обставинами відповідно до статті 12 Кримінального кодексу України є тяжким злочином. Ця норма повинна підкреслити, що жорстокі дії по відношенню до тварин є тяжким злочином. Кожен з нас може навести приклади жорстокого відношення до тварин. На жаль, не всі в українському суспільстві розуміють, що жорстокість до тварин – це пролог до злочину проти особи. Ніяка тварина не буває так небезпечна, як підліток вихований у жорстокості.

Список використаних джерел та літератури :

1. Європейська конвенція про захист домашніх тварин [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/994_a15.
2. Всесвітня Декларація прав тварин [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження гуманного ставлення до тварин : закон України від 22.06.2017 №34,ст. 371) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2120-19>.